

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58 - GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

Uitsl. voor verslagen en abbon. Dovenetelweg 57a 'S-Gravenhage Tel: 6845 41
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 070 - 275154

W E E K B L A D

=====

nadruk verboden

22e jaargang nr. 32

=====

28 april 1978

x in de kantlijn betekent de vraag

- " " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Ons onderwerp voor heden dient van meer actuele aard te zijn. Ik koos daarvoor als titel:

W E R E L D O N D E R G A N G

=====

Op het ogenblik zijn er op aarde weer vele mensen, die het nabijzijn van een wereldondergang verkondigen. Om hun geloof kracht bij te zetten, wijzen zij op de vele rampen, die in de laatste tijd plaatsvonden en als gevolg o.m. de besmeuring van het milieu met olie, het opstijgen van vreemde, dodelijke gassen vanuit de zeebodem en dergelijke zaken.

Toch doet hun standpunt dermate overdreven aan, dat je je afvraagt, waarom die mensen eigenlijk zo graag het einde van de bekende wereld willen beleven.

Ik heb het gevoel, dat een ondergaan van de wereld voor deze mensen een soort emotionele zelfrechtvaardiging betekent. Wanneer de bekende wereld vergaat met bijna alle mensen, dan blijven zij immers volgens hun geloof over. Zij zullen opeens in een geheel nieuwe wereld leven, vol van vrede, harmonie. "Het Koninkrijk" is aangebroken en door een groot mirakel, dat niemand schijnt te beseffen, laat staan weet aan te kondigen of te verklaren, is dan opeens de gehele verprutsing van het milieu enz. gedaan.

Geen olie meer op de stranden, geen gassen meer uit de zee, geen aardbevingen, vulkanisme, overlast door bepaalde chemicaliën. Zelfs alle diersoorten, uitgestorven of niet, zullen weer tot leven komen en zich de mensen presenteren als een grote vermakelijkheid, bij de gratie van het koninkrijk de uitverkorenen aangeboden.

Wanneer je de mensen zo hoort spreken over het einde der tijden, komt het in het begin vreemd en kinderlijk over. Maar aan de andere kant wijzen zij op zaken, die werkelijk bestaan, zodat het mogelijk wenselijk is, eens balans op te maken en te zien, waarop dergelijke ondergangsmithen berusten en wat de feiten zijn.

Indien je alleen maar kijkt naar de verschijnselen van de laatste jaren, lijkt het immers niet zo heel vreemd, om een wereldondergang nabij te achten? Vandaag of morgen, zo redeneren mensen, die zich met dit soort voorspellingen niet bezig houden, valt er mogelijk de een of andere bom op het Binnenhof, wat jammer zal zijn voor minstens alle hagenars, maar een geluk meebrengt: het gehele gouvernement gaat mee.

Anderen vragen u, zich voor te stellen, wat er wel zal gebeuren, wanneer een atoom-krachtcentrale explodeert. En zo kun je doorgaan. Ofschoon men natuurlijk niet aanneemt, dat door dergelijke zaken de gehele wereld vergaan zal, zodat men in vergelijk tot de verkondigers van een algehele wereldondergang zelfs deze mensen nog optimistisch zou moeten noemen.

Weer anderen spreken over oorlogsdreigingen en het steeds meer onvermijdelijk worden van b.v. een oorlog tussen de USSR en de USA, terwijl men zich afvraagt, of China zich wel buiten die strijd zal willen houden, of mogelijk reeds voordien tot geweld over zal gaan - zeker nu het interne troebelen steeds ernstiger begint te gevoelen.

En wanneer de verkondigers van de wereldondergang dergelijke beschouwingen lezen en horen van de vele demonstraties, knikken zij wat welwillend met het wijze hoofd en spreken tot elkander en een ieder, die maar wil luisteren: Zie je nu wel? Het is al bijna zover.

De feiten liggen als volgt: De mensheid heeft in zeer korte tijd zich een zeer groot aantal nieuwe mogelijkheden eigen gemaakt. Denk hierbij o.m. aan de wijze, waarop de industrie in minder dan 100 jaren vele producten voor bijna een ieder toegankelijk heeft gemaakt, inclusief zaken, die lange tijd aan vorsten waren voorbehouden, of zelfs voor hen alleen tot de vrome wensen en de legenden behoorden.

Wanneer vroeger welgestelde middenstanders gingen trouwen, bestelden zij een tafel, twee krukken en mogelijk een bed als summum van luxe installatie. Wanneer nu twee mensen er over denken, gaan zij samen de stad in. Dan zie je twee krukken op afbetaling een bankstel, een komplette slaapkamer en vele apparaten kopen - zaken, die in een nabij verleden een onvoorstelbare en vorstelijke luxe betekenen zouden hebben.

Er is heel wat veranderd. De mens verbruikt vele malen meer dan zijn voorvaderen. De gemiddelde luxe is in uw dagen zo groot, dat een zeer rijk edelman uit het jaar 1000 er zijn lippen bij zou kunnen aflikken. Het enige, waarover deze meer kon beschikken dan de eenvoudigen in de westelijke landen, was woonruimte en personeel. Maar dat was dan ook alles.

Er is sprake van een enorme toename van productie op elk gebied. Vreemd genoeg is het patroon van die productie niet ingesteld op de werkelijke behoeften van de mensen, maar op het behalen van een zo groot mogelijke omzet. In uw maatschappij is consumptie niet alleen een voorrecht, maar werd zij zelfs tot een heilige plicht.

Men gaat daarbij zelfs zover, dat iemand, die zelf niet meer in staat is, de nodige gelden voor konsumptie op te brengen, door de staat - de andere mensen dus - voorzien dient te worden van de nodige middelen om toch op betrekkelijk hoog niveau te blijven consumeren. Dit onder het motto, dat een mensnu eenmaal recht heeft op een goed leven en er bovendien zonder dergelijke voorzieningen steeds meer werkelozen bij zouden komen door het wegvallen van afzetgebied. Waar of niet?

De economie beheerst dus leven en verbruik. Maar er is meer aan de hand. Zoals de eerste wereldoorlog het begin betekende van de moderne vrouwenemancipatie, zo werd de tweede wereldoorlog gelijktijdig het begin van de arbeidersmacht en de algemene dekolonialisering.

Dit laatste betekende in feite, dat de mogelijkheid voor vele staten, om grote inkomens te verdienen, minder werd. Ik wil niet zeggen, dat een ieder daarvan mee kon delen, zo min als ik wil beweren, dat een ieder, die vroeger naar Nederlands - Indië trok, minder waard was dan de mensen, die in eigen land een positie wisten te verwerven. Maar zeker is wel dat in uw land gold: Wanneer iemand het niet kan rooien in eigen land, of zich afwijkend gedraagt, stuur je hem naar de koloniën toe en maakt zo van een maatschappelijke nonvaleur iemand, die bijdraagt tot de weelde en economische macht van het vaderland.

Een wijze van handelen en denken, die niet alleen in uw eigen land een rol speelde, maar voorkwam in bijna alle westelijke landen. Zelfs de Usa had zich, zij het op een minder op directe en openlijke heerschappij berustende macht en invloed verworven, die hen in staat stelde, op de duur het geheel van Z. Amerika te exploiteren.

Toen de dekolonialisatie eenmaal rond zich greep, vielen daarmee niet alleen voorrechten weg, maar ook mogelijkheden, inkomsten en zelfs in vele gevallen afzetgebied. Twente b.v. produceerde vanaf rond 1900 voornamelijk katgentjes, die voor het merendeel werden geëxporteerd naar eigen koloniën en Afrika.

Toen de koloniale macht ophield te bestaan, kozen de bewoners van de bevrijde gebieden zelf, waar en wat zij wilden importeren en de mogelijkheid, katoentjes af te zetten, werd steeds minder, met als gevolg een steeds meer stilvallen van de textielindustrie.

Engeland kreeg met soortgelijke moeilijkheden te kampen: vermindering van vaste afzetmogelijkheden voor de industrie en minder zeggenschap over op de wereldmarkt belangrijke producten. Eens vormde dit land een empire, dat in eigen gebieden al zijn producten zonder meer kon afzetten en gelijktijdig van uit de koloniën in al zijn behoeften rijkelijk kon voorzien. Dit land had niemand anders nodig, zeker zijn burens op het vaste land niet. Je was een Brit, lid van een keizerrijk, waarin de zon nooit onderging.

Om dit rijk in stand te houden had je natuurlijk wel een grote vloot nodig, generaals en onderkoningen, maar daarvoor kom je je eigen mensen gebruiken en op voordelige wijze uitsluiten. Je had de macht en daarmee was de gehele zaak bekeken.

Nu zien wij eerder het omgekeerde gebeuren. Nu zijn

het vaak de vroegere koloniën en de kleine protectoraten, die men eens glimlachende bezag, die de macht in Engeland begonnen over te nemen en steeds meer de economie van dit land beheersen. Om een voorbeeld te geven:

50 jaren geleden waren de sheiks kleine, primitieve heersers, die bij de gratie van de koloniale mogendheden in hun eigen gebied mochten heersen. Nu zijn die zelfde kleine heersers van eens degenen, die grote hotelketens opkopen, meerderheidsaandeel in steeds meer industrieën weten te verwerven en zelfs eigenaar werden van een groot deel van de grond en de gebouwen in de eigenlijke city van Londen. Zoals zij eveneens grote aankopen hebben gedaan en zo invloed hebben verworven in andere Europese landen en zelfs in delen van de Verenigde Staten van Amerika.

Men maakt er wel eens een grap over door te zeggen, dat geheel Londen en een derde van de bedrijven van de wereld in handen zijn van het oliekapitaal. Waar is dit natuurlijk wel niet, maar zo duidt men aan, dat er een enorme verschuiving van macht heeft plaats gevonden en zo natuurlijk ook een grote verandering in verhoudingen en mogelijkheden op de wereld.

De tweede wereldoorlog bracht ook geheel andere veranderingen in machtsverhoudingen tot stand. De arbeiders, die voor die oorlog de grote crisis hadden beleefd en het niet zo leuk hadden gehad, organiseerden zich veel strikter en werden machtiger dan ooit te voren.

Hun organisaties gingen echter uit van het standpunt, dat de arbeider nooit meer in omstandigheden mocht komen te verkeren als in de dertiger jaren. Men deed dan ook alles om te voorkomen, dat de arbeider ook verder in het sociale geheel de mindere zou blijven.

Men wilde zich een meerwaardigheid eigen maken. Wat in de eerste jaren na die wereldoorlog niet zo erg of zo moeilijk was: er was veel verwoest, weggehaald. Er was alle reden om flink aan te pakken en men kwam handen tekort. De vakbonden waren bereid er op toe te zien, dat het herstel voorspoedig verliep, maar eisten daarvoor wel de mogelijkheid het lidmaatschap van de bond a.h.w. verplicht te stellen en, waar dit niet mogelijk was, altans de afhandeling van allerhande zaken mede in handen van de bond te geven.

De economie draaide, alles floreerde en dus waren looneisen alleen maar begrijpelijk: Wanneer je nu eenmaal meer metselaars nodig hebt, dan er beschikbaar zijn, eisen de vakmensen immers meer inkomen? En zelfs wanneer er vastgestelde lonen zijn, moet je zwart wat meer betalen om je vakmensen te behouden.

Het loonpeil ging enorm omhoog, een jaarlijkse toename van inkomen werd voor de arbeiders al snel een soort gewoonte recht. Hierdoor werd weliswaar de productie van allerhande goederen steeds duurder, maar zolang er tekort was aan het product, kon de prijs immers aangepast worden zonder enige moeite.

Wanneer die afzet wat minder gemakkelijk gaat, kun je natuurlijk proberen op het arbeidsloon te sparen door steeds meer te automatiseren. Maar dit kun je, gezien de investeringen,

niet onbeperkt voortzetten. Bovendien zijn er arbeiders, die er geen genoegen nemen met een wegvallen van hun werkgelegenheid. Er zijn zelfs fabrieken geweest - al was dit niet in Nederland, zo ver ik weet - waar de arbeiders in staking gingen om te voorkomen, dat men bepaalde zaken automatiseerde.

Daarnaast zijn, niet alleen in Engeland, maar ook in uw eigen land, vele gevallen geweest, waarbij een automatisering door bonden en arbeiders alleen werd getolereerd, wanneer men garandeerde het zelfde aantal werknemers in dienst te houden.

Wat betekent, dat zelfs bij automatisering de productie duurder en duurder werd met als gevolg, dat een situatie ging ontstaan, waarbij een producent, om nog afzet te vinden en te kunnen concurreren, onzorgvuldig moest gaan produceren.

Die onzorgvuldigheid betekende niet alleen, dat het product kwalitatief wat minder werd. Trouwens, dat is een al oude benadering, die b.v. Philips reeds in 1926 toepaste. Men moest echter vlugger werken, meer produceren in de zelfde tijd en met dezelfde werkrachten.

Dit betekende, dat men voorzorgen wel officieel nam, maar dat er niet bepaald op werd gelet, of ze ook in de praktijk werden toegepast. Wanneer het de directe zekerheid van arbeiders betrof, zouden de bonden natuurlijk ingrijpen en waren wetten gemaakt, waardoor men machines e.d. wel voldoende moest beveiligen.

Het gevolg was, dat de onzorgvuldigheden voornamelijk betrekking hadden op gebrek aan controle en toezicht op zekerheidsmaatregelen, die niet onmiddellijk te maken hadden met de veiligheid van de arbeider op zijn arbeidsplaats voor machines e.d.

Vele chemische "rampjes" en "lozingen" zijn hierdoor mogelijk geworden. Maar ook het toepassen van kostenbesparende processen nam hand over hand toe, zoals b.v. het reinigen en schoonmaken van olietanks op volle zee, in feite onbeveiligde transporten enz.

Lozen op zee kwam vroeger ook wel voor, maar zeker niet in de mate, waarin dit nu gebruikelijk schijnt te zijn. De werkelijke schoonmaak van de ruimen liet men toen nog aan de klassificeerders over.

Nu echter betekent zo iets niet alleen veel kosten, maar ook meer ligdagen. En niet alleen liggelden zijn duur, maar ook een schip, dat in de haven ligt, kost geld, want het is niet rendabel in die tijd, maar kost wel normaal onderhoud en lonen.

In deze dagen betekent scheepvaart: zo snel mogelijk varen, zo weinig mogelijk ligdagen en kosten om te kunnen concurreren, want er zijn te veel schepen. Vandaar, dat niet alleen olieresten, maar ook andere chemische stoffen op volle zee vaak geloosd worden. Of dacht u soms, dat een kapitein, die chemicaliën in bulk vervoerd heeft, niet op volle zee zou proberen de ruimen schoon te maken, terwijl hij opstoomt naar zijn volgende haven?

Zo worden de zeeën vervuild. Maar de mensheid deed steeds meer glorieuze en schijnbaar kostenbesparende, of het gemak dienende uitvindingen, zoals de polymeren, de plastics. Stoffen, die niet zo gemakkelijk ontbinden, moeilijk te vernietigen zijn,

maar aan de andere kant zo goedkoop, dat het niet loont om ze meermalen te gebruiken. Men gooit na gebruik deze materialen gemeenlijk weg. Men werpt ze in het landschap, wanneer men op zee vaart, werpt men ze eenvoudig overboord. Met het gevolg, dat je soms midden op de oceanen door een reeks drijvende plasticvellen en bekertjes stoomt.

Deze zaken, waarover de pessimisten vaak spreken, zijn volgens mij geen tekenen van een komende wereldondergang, maar vormen wel een sprekend bewijs voor een geheel verkeerd gebruik van de mogelijkheden, die deze wereld de mensheid biedt. En zeker vormt dit alles het bewijs, dat er onder de mensen een verkeerde mentaliteit heerst.

Laat ons eens zien naar de ontwikkelingen in de 60er jaren. Steeds meer staatjes krijgen hun onafhankelijkheid en dit komt er op neer, dat mensen, die in leefwijze toch wel wat primitiever zijn en een daarbij passende mentaliteit bezitten, zich steeds meer geroepen voelen, zich naar buiten toe te laten gelden en wel in het bijzonder tegenover het westen, dat voor kort nog heer en meester was in die gebieden.

Waar eens een Uno werkelijke besluiten betrekkelijk snel en doeltreffend kon nemen, is die mogelijkheid op het ogenblik vaak geheel niet meer aanwezig. En wanneer de grote staten bepaalde maatregelen voorstellen, zijn er altijd heel wat kleine landen, die tegen zijn, al is het maar om de grote heren te laten zien, dat zij ook wat te betekenen hebben.

Aan de andere kant zullen de vele nieuwe en kleine staten binnen de volkerengemeenschap trachten maatregelen te doen treffen, die, naar zij menen, in hun eigen voordeel werken, zonder zich er iets van aan te trekken, dat dezen ontwrichtend werken op de wereldeconomie.

Voor het westen betekent dit veelal, dat er weer goedkoper geproduceerd moet worden, dat men onzorgvuldiger moet te werkgaan bij de productie om te concurreren. Maar dan moet de schade in eigen omgeving natuurlijk niet te groot worden, anders krijgt men daar weer moeilijkheden.

Een goed voorbeeld van een dergelijk verloop van zaken zien wij, wanneer wij zien naar de zoutlozingen op de Rijn vanuit Frankrijk. U weet allemaal, dat dit sterk bijdraagt tot de verontreiniging van de Rijn. Maar beseft u wel, dat dit in vroegere jaren niet het geval was, dat dit in feite eerst na de tweede wereldoorlog een probleem werd?

Vroeger liet men het loog in pannen indampen, waarna men de resten eenvoudig ter plaatse opsloeg. Maar dat vergt tijd en werkkrachten. De enige andere oplossing zou zijn, dat men ergens gaten in de bodem zou boren en het loog daarin zou laten lopen, met de zekerheid, dat het water dan wel verder in de grond verdwijnt.

Maar dit zou wel betekenen, dat een geheel landschap zou veranderen door een snelle verzilting van de bodem. Iets, waarmee de mensen in de betrokken omgevingen ook niet bepaald gelukkig zouden zijn. Dus wat doe je? Je graaft een kanaal, verbindt hieraan bovendien een pompinstallatie om een snellere stroming tot stand te brengen en loost de afvalstoffen ergens, waar ten hoogste de burens er last van kunnen krijgen, maar zichzelf niet.

Die buren vinden dat mogelijk niet zo aangenaam, maar hebben vaak zelf industrieën, die voor dezelfde problemen komen te staan. Neem b.v. eens de Basf, een fabriek, die o.m. de tapes maakt, die gebruikt om mijn woorden nu op te nemen.

Deze fabriek maakt plastics, gebruikt chemicaliën, allerhande oxiden enz. Daarbij ontstaan vele afvalstoffen, die vaak uitermate giftig zijn. Maar al deze stoffen terugwinnen of uitfilteren is niet alleen kostbaar, maar bovendien ook arbeidsintensief. Zeker, wanneer je alle voor mens en dier gevaarlijke stoffen, die je niet kunt gebruiken, tot een ongevaarlijke toestand wilt herleiden.

Daarom loost men op de Rijn. Zoals ook een bedrijf ergens in de buurt van Basel. Dit maakt verfstoffen. Veel van de stoffen, die men nu wegspoelt, zou men vroeger zorgvuldig opgevangen hebben, zoals b.v. sommige kaliumnitraten, omdat men daarvan weer andere kleur en verfstoffen zou kunnen maken. Maar opvangen en terugwinnen is te duur. Dus loost men op oppervlakte water. Ook dit komt in de Rijn terecht.

Ik zou zo nog even door kunnen gaan en kunnen wijzen op de gevolgen, die dit op de duur voor het grondwater in grote gebieden gaat betekenen en wat dit weer voor de plantengroei beduidt.

Maar toch is dit alles, volgens mij, in tegenstelling tot het oordeel van de profeten, die het einde van de wereld aankondigen, geen teken, dat de wereldondergang nabij is. Eerder is het volgens mij een bewijs voor de menselijke domheid, die in zelfzucht niet beseft, wat zij in feite aan het doen is, of, zo zij dit al beseft schijnt te denken: na mij de zondvloed.

Bovendien zijn in vele gevallen de problemen, die men veroorzaakt, een mogelijkheid om nog meer om te zetten en meer te verdienen. In een bepaald gebied in Zuid Duitsland zijn nogal wat arsenen en anilinstof in het grondwater terecht gekomen en beginnen nu de plantengroei aardig te beïnvloeden. Gelukkig levert het zelfde concern, dat hiervoor verantwoordelijk is, ook bepaalde kunstmeststoffen en chemicaliën, waardoor de bodem voor verbouw geschikt kan blijven.

Ik kan zo verder gaan en vele voorbeelden van soortgelijke aard geven. Een ding is wel zeker: zolang je produceert om zoveel mogelijk geld en macht te verzamelen, zal een dergelijk misbruik t.a.v. de natuur wel blijven bestaan. En dit betekent, dat allerhande zaken duurder gaan worden, zodat de goed georganiseerde werkers steeds meer loon gaan eisen.

Zou een wereldondergang dan kunnen worden veroorzaakt door arbeiders, die steeds meer geld willen hebben voor hun arbeid en daarmee steeds minder kunnen kopen, door bedrijven, die steeds meer winsten willen maken, ook al kunnen zij daarmee steeds minder werkelijk bereiken en tot stand brengen?

Indien het voorgaand aangegeven gedrag van de mensheid onbeperkt voortgang zou kunnen vinden, is in ieder geval een ondergaan van het menselijke en een groot deel van het dierlijke leven op aarde mogelijk.

Maar zo dit alles dan zo voort blijven gaan, als het nu is? Dit is een vraag, waarop zonder meer geen antwoord te geven is. Maar wanneer werkelijk ongelukken gaan gebeuren, is het volgens mij niet aanvaardbaar te veronderstellen, dat

de gewone mensen er genoeg meer blijven nemen.

Ik geef u nog enkele voorbeelden van zaken, die reeds plaats hebben gehad. In China stichtte een kommune een klein chemisch bedrijfje, dat o.m. een product maakte, dat bij u weedkiller zou heten en bestemd was om bepaalde soorten onkruid snel en doelmatig te verdrijven met een minimum aan menselijke arbeid.

Ook hier loosde men afval op water in de buurt. Maar in de nabijheid van deze fabriek bevindt zich een soort dorp van de kommune met rond 2000 bewoners. Deze mensen nu zijn enige tijd allemaal erg high geweest. Zij dartzelden over de velden, zongen meer dan zij werkten, maar waren wel bereid een ieder voor het minste of geringste of zelfs zonder aanwijsbare redenen te lijf te gaan.

Het gebied werd afgezet, want men dacht allereerst aan een onbekende en zeer besmettelijke ziekte. Daarna werd alles meermalen onderzocht, tot bleek, dat in het afval van het fabriekje een stof werd geloosd, die enige verwantschap toont met lsd, maar wel iets giftiger is en de nieren aantast. Deze stof was, gelukkig in kleinere hoeveelheden, terecht gekomen in de plaatselijke putten, de drinkwatervoorziening dus. De mensen namen een slokje, namen er nog een en wisten niet meer, wie of wat zij waren. Wanneer de zon opkwam, riepen er bij wijze van spreken heel wat kukeleku, omdat zij meenden, een soort haan te zijn. Zodat u kunt zien, dat de Vara daar zelfs invloed schijnt te hebben.

Dergelijke zaken komen steeds meer voor: In Brazilië heeft men gebruik willen maken van een ontbladeringspreparaat om de ondergroei weg te halen tijdens de aanleg van de Amazone-weg. Het gevolg was, dat een gehele indianenstam uitstierf door vergiftiging. Zij aten dieren, die kennelijk reeds van bespoten gewassen gegeten hadden. Het verhaal werd onderdrukt. Men wilde niet uitkomen voor de gemaakte fout, maar beperkte het gebruik van de chemische middelen tijdens de verdere aanleg.

Deze en dergelijke zaken zijn volgens mij niet alleen het gevolg van domheid of onnadenkendheid, maar ook van een ontstellend gebrek aan wederkerig respect tussen mensen. En ook dit is geen wonder.

Bij een steeds toenemende wereldbevolking wordt de betekenis van een mensenleven kleiner. Niet onbegrijpelijk, wanneer u zich realiseert, dat in een gemeenschap met vele duizenden mensen men slechts enkele van zijn medemensen werkelijk zal kennen. De anderen ken je niet. Zij zijn factoren geworden, die mede het milieu bepalen - en evenals dergelijke factoren zoveel mogelijk aan eigen wensen en gemak moeten worden aangepast.

Leef je in een kleine gemeenschap van zeg rond 100 mensen, kan ken je iedereen. Wanneer iemand heengaat, is dit een verlies voor de gemeenschap en voelt men zich bij diens dood inderdaad betrokken.

Maar in een stad met een half miljoen inwoners of meer, vindt men het niet zo erg, wanneer iemand dood gaat. Zolang men het zelf maar niet is, of iemand uit eigen naaste omgeving. Zeker, de dood van een medemens blijft theoretisch betreurenswaard.

Maar het blijft bij theorie. Er ontstaat een vervreemding tussen de werkelijke beleving van het menselijk zijn en de verkondiging van de menselijkheid en menswaardigheid.

Zien wij, hoeveel mensen overal omkomen en hoeveel mensenlevens in gevaar worden gebracht door medemensen, soms vanuit een simpel zelfzuchtig reageren, dan zal u het bovenstaande niet als onwaarschijnlijk voorkomen.

Mensenlevens worden opgeofferd aan allerlei zaken, zelfs aan prestige-overwegingen. Wil dit vliegtuig niet onmiddellijk landen volgens mijn bevelen? Zou het daar niet kunnen landen? Toch maar doen, want ik moet mij doorzetten. En wanneer men verongelukt, heeft men pech gehad.

Of eigenbaat: Wij weten wel, dat de wijze, waarop wij ons product maken, vele gevaren in zich bergt. Maar er zal wel niets gebeuren, nietwaar? want de kans op een ernstig ongeluk is minder dan 1 op 100.000. Waarbij men niet overweegt, dat die kleine kans ook morgen op kan treden en het leven van vele mensen kan beëindigen of ongelukkig maken.

Denk eens aan die chemische ramp in Italië en realiseer u, dat men het gevaar wel kende, maar uit zakelijke overwegingen besloot, de eerste tijd maar te doen, of er niet veel aan de hand was, steeds weer de gevaren voor anderen miniserende in de hoop, de productie te kunnen hervatten.

Werkelijk ingrijpen deedt men eerst, toen het te laat was en er al vele slachtoffers waren. Maar toen verklaarde men ook, dat het hier een ramp betrof, die niemand had kunnen voorzien, ofschoon reeds jaren eerder de deskundigen op het risico hadden gewezen en een verzekering tegen schade aan derden een onbetaalbaar hoge premie bleek te gaan vergen.

O, zeker, toen het eenmaal zover was, deed men wel iets voor de slachtoffers en sloot men het gebied voor allen af. Want dat er later nog meer slachtoffers zouden vallen kon men aan de kiezers niet verkopen. En om die overweging draaide alles, wat de instanties later deden.

Wie zich van dit alles bewust wordt, zal ook beter kunnen begrijpen, waarom het denkbeeld van een wereldondergang op zich aantrekkelijk is en door de feiten in vele gevallen eerder ondersteund dan ontkend schijnt te worden.

O, voor een Wederkomst is geen enkel teken te vinden, geen enkel redelijk argument aan te voeren buiten enkele oude en moeilijk te interpreteren voorspellingen. Maar er zijn vele tekenen, die wijzen op een toenemend aantal rampen, waarbij mensen zichzelf en mogelijk anderen ten gronde richten.

Aan de andere kant kan veel, van hetgeen nu gebeurt, de mensen tot een waarschuwing zijn. Ergens in een dorpje ontspoorde een trein met olie en chemicaliën. Woningen werden ontruimd, de meeste slachtoffers vallen onder passerende automobilisten. Reactie: verschrikkelijk, jammer, wij zullen de geleden schade zo goed mogelijk vergoeden. En dan vertrekt de volgende trein met een soort gelijke lading reeds, want zaken zijn zaken.

Maar wie realiseert zich, dat deze trein en een groot deel van die fatale lading vertrok vanaf een rangeerterrein vlak bij Brooklyn? Vraag eens, hoeveel slachtoffers de ramp

dan gevergd zou hebben. U krijgt zeker ten antwoord, dat u daaraan niet behoeft te denken, dat zo iets nooit zal gebeuren. Maar stelde men voor kort niet, dat alle transporten van deze soort zonder meer als veilig beschouwd moesten worden?

Geleerden en technici pleiten voor atoomcentrales, zelfs breedercentrales. Stel, dat er een gevaar bestaat en zij reageren: dat is niet geheel uit te sluiten, maar dat is een kans van 1 op 100.000....of meer. Dus die centrale kan wel duizend jaar werken, voor dat er iets gebeurt...

Het lijkt wel, of dergelijke mensen systeemroulette-spelers zijn, die aannemen, dat de kansberekening zich aan zijn regels zal houden ook t.a.v. een enkel object en niet schijnen te beseffen, dat de kans op falen elke dag weer aanwezig is, of zij nu werkelijkheid wordt of niet. Zij kunnen niet begrijpen of willen niet begrijpen, dat hun geliefde projecten niet alleen theoretisch, maar wel degelijk ook in de praktijk voor duizenden mensen dodelijk kunnen zijn.

Zij doen mij meer en meer denken aan automobilisten, die elke keer weer door het rode licht heen rijden onder het motto: dat kan nog best. Om, wanneer zij eindelijk ontdekken, dat het niet altijd best kan en, volgens het geloof in de hetere regionen van het hiernamaals treurende en angstig opzien naar de volgens het geloof gehoornde en met drietanden voorziene opzichers, zullen zij voor zich heen mompelen, dat het toch werkelijk niet hun schuld was, want wie had er nu op kunnen rekenen, dat die ander zo snel op zou trekken

Er zijn heel wat mensen, die nog steeds niet begrijpen, dat rijden door een rood licht voor henzelf en anderen gevaarlijk kan zijn. Het is een mentaliteitskwestie. En een wetenschapsman, die een dergelijk gedrag ten sterkste verwerpt, zal, zodra het om zijn eigen project gaat, vaak evenzo reageren onder het motto: de nieuwe stam bacteriën, die ik kweekte, is natuurlijk wel levensgevaarlijk, maar de kans, dat zij in omloop komt, voor wij een tegenmiddel ontwikkeld hebben, is hoogstens een op het millioen, dus dat risico moeten wij durven nemen Waarbij de man vanuit zijn eigen standpunt terecht meent te pleiten voor een voortzetten van experimenten en onderzoekingen, maar wel vergeet, dat zelfs een werkelijke kans van 1 op 1.000.000 nog altijd inhoudt, dat er elke dag iets kan gebeuren.

De geleerde in kwestie zal antwoorden, dat dit te gek is om los te lopen. De kans is zo heel klein en een mens moet nu eenmaal 'n kans durven lopen. Maar hij riskeert mogelijk dan ook elke dag het leven van zeer vele medemensen. En dit lijkt mij niet zo gerechtvaardigd, als hij wil doen voorkomen.

Ik zou zeggen, dat een mens inderdaad moed moet tonen, maar dan ook de moed van iets afstand te doen, een streven, of zelfs theorie terug te nemen op het ogenblik, dat het mogelijke gevolg daarvan voor anderen dan hemzelf onaanvaardbaar dreigt te worden.

Mijn denkbeeld is nog steeds, dat je elke mens de kans dient te geven, om zelf te leven en geen risico voor anderen moogt nemen, tenzij dezen het volledig kennen en het aanvaarden.

Degenen, die de komende wereld ondergang verkondigen, geven ook al blijk van een wat eigenaardige mentaliteit. Zij zien uit naar het einde, maar nemen gelijktijdig aan, dat alleen zijzelf en hun geloofsgenoten gespaard zullen worden. Zij aanvaardden kennelijk al, wat gebeurt, omdat het hen steunt in hun verwachting, eens onsterfelijk zijnde op aarde, voor eeuwig gelukkig te kunnen leven.

De werkelijkheid toont echter al andere ontwikkelingen. De betreffende staatslieden en deskundigen hebben steeds meer moeite met het vinden van voor een ieder aanvaardbare verklaringen voor de risico's, die zij willen nemen. Het valt hen steeds moeilijker de geheimen te bewaren, die met bepaalde gevaarvolle plannen verbonden zijn.

Steeds minder mensen aanvaardden het, wanneer zij voor voldongen feiten worden gesteld. Dientengevolge probeert men de massa tevreden te stellen met allerhande wetten, die wel veiligheid beloven, maar waarmee men dan wel weer de hand meent te kunnen lichten, of waarop men dan stilzwijgend bepaalde uitzonderingen meent te kunnen maken.

Maar geheimen worden steeds moeilijker bewaard, zelfs in het bedrijfsleven en de politiek. Wanneer de mensen gaan ontdekken, dat bepaalde met veel lawijt aangekondigde maatregelen in feite een wassen neus betekenen, zullen zij al snel zeggen: wanneer jullie de wetten niet handhaven, doen wij zelf dit wel, desnoods met geweld. En wanneer jullie geen rekening wilt houden met onze belangen, zullen wij daarvoor zelf optreden.

Zeker, dat kan zo hier en daar leiden tot een halve burgeroorlog. Maar denkt u werkelijk, dat de mensen alles zonder meer over zich heen zullen laten gaan? Wanneer op een bepaald punt te veel mensen worden aangereden, neemt de buurt het toch ook niet, baricadeert de weg in kwestie, demonstreert en zal zelfs bereid zijn automobilisten, die een grove fout maken, via 'n soort lynchgerecht zelf te straffen. Dit is voorgekomen. Degenen, die de slachtoffers kennen, zullen met hun kommer of dood geen genoeg nemen, omdat in de wet staat, dat zij daartoe verplicht zijn.

Denkt u niet, dat de mensen nabij een chemische industrie, die reeds meerder malen levensgevaarlijke gassen heeft verspreid, er genoeg mee nemen, wanneer er geen maatregelen worden genomen, die zo iets voortaan onmogelijk maken? Denkt u, dat de mensen, wanneer er slachtoffers gevallen zijn, nog rekening zullen houden met werkgelegenheid en de vraag, of een hinderwet al dan niet van toepassing kan worden verklaard?

Een tijdlang mogelijk. Maar dan komt er iemand, die doordraait en desnoods de fabriek in kwestie ten dele in de lucht jaagt met alle gevolgen van dien. Dan doodt men de aansprakelijke personen mogelijk in een opwelling van drift. En denk niet, dat ik overdrijf. In het verleden zijn, ook in uw land, dergelijke zaken meerdere malen voor gekomen.

Helaas beseffen nu nog maar weinige burgers, dat de hoop, een ondergang van de mensheid te voorkomen, niet gelegen kan zijn bij de goede, risico nemende en dan alle voorzorgen treffende autoriteiten, maar bij de opstandigen.

De hoop ligt niet bij degenen, die willen overwegen, of de veiligheid van de burger danwel het economisch belang en de werkgelegenheid in bepaalde gevallen zal prevaleren, maar in de wanhopigen, de desperado's.

Zeker, ook bij mensen als degenen, die Moro terecht willen stellen, al mag je dit mogelijk niet hardop zeggen. Want deze mensen zijn terroristen. Maar in feite zijn deze mensen vaak wanhopigen, die steeds weer konstateren, dat de belangen van kleine groepen worden gediend, dat gelden, die beloofd waren voor mensen, die alles verloren hebben, in de zakken van anderen terecht komen, telkens weer.

Het zijn mensen, die wanhopen ooit in de bestaande maatschappij enige rechtvaardigheid, enige eerlijkheid te mogen verwachten en daarom bereid zijn - met de meest onaangename en wonderlijke middelen, dat geef ik toe - iets te doen. Mogelijk is, hetgeen zij doen, niet moreel verantwoord. Ik erken het. Maar waren de daden van de regeerders, van de banken, de officiële instanties dan altijd zo moreel verantwoord?

Zeker, nu gaat het om van de maatschappij vervreemde elementen, die bereid zijn staatslieden te gijzelen, aanslagen te plegen enz. Maar hun aantal neemt in feite eerder toe dan af. Zo dadelijk zal men eerder banken beroven en fabrieken opblazen, om zo een verder benadelen van de gewone mensen te bestrijden.

Ook dat is natuurlijk niet zonder meer goed te keuren. Maar het maakt één ding duidelijk: naarmate de mensen wanhooper worden, zullen zij bereid zijn meer te doen, om in leven te kunnen blijven, of om een rechtvaardiger maatschappij af te dwingen. Zij kunnen de mens redden, niet als eenling, maar als soort.

Dan kan de wereld veranderen. Dan zal zij er lange tijd soms heel erg grimmig uit gaan zien, maar zij zal niet ten ondergaan. Want de mensen hebben een drang tot zelfbehoud, tot zelfverdediging, die op de duur boven alles gaat. En degenen voor wie mensen risico's menen te mogen nemen, zijn altijd verre in de minderheid bij hen, die op velerlei gronden en feitelijke ervaringen afwijzen, dat men voor hen onverantwoorde risico's neemt.

Hiermede heb ik hopelijk voor u de legende, dat de wereld binnenkort ten einde komt, al ten dele weerlegd: De bewijzen, die men aanvoert door de naderende wereldondergang, zijn evenzeer bewijzen voor het feit, dat de mensen zelf met alle middelen hun mogelijkheden, als ras voort te bestaan, zullen verdedigen.

Wie echter gelooft in het nabij zijn van het einde der tijden, is niet voor één gat te vangen. Hij zal mogelijk zeggen: maar neem nu eens aan, dat de zon nova wordt. Denkbaar is iets dergelijks wel. Dat zou inderdaad het einde van de aarde en de andere planeten betekenen. Maar waar willen onze uitverkorenen dan blijven? Wanneer de aarde op die manier ten ondergaat, gaat de hele wederkomst en alle mooie verwachting van het vreedzaam ook meteen poef, ten onder, op in een gaswolk.

Trouwens, al is de zon een nogal instabiele ster, wij

weten van haar voldoende, om de onwaarschijnlijkheid van een tot nova worden aan te kunnen tonen. De zon komt aan het einde van een periode van inactiviteit, waardoor het pulsritme van ruim elf jaren de laatste tijd reeds enige veranderingen toont. De zon heeft op het ogenblik echter een kern, die tijdelijk kouder is dan normaal. Om terug te keren tot haar normale functie zal zij rond 100.000 jaren nodig hebben, zelfs indien zij door een kosmische stofwolk zou drijven.

Bewijzen voor een dergelijke ondergang van de wereld bestaan niet. Tekenend, dat zoiets in de nabije toekomst zou kunnen gebeuren, zijn er niet.

Anderen denken aan de plotselinge komst van een nieuwe ijstijd. Een kleine ijstijd is mogelijk over enkele honderden jaren, maar zelfs dan niet waarschijnlijk en zeker niet zodanig, dat een groot deel van de mensheid daarbij onmiddellijk het slachtoffer zou worden.

Anderen verkondigen, dat het einde der tijden nabij is en dat Atlantis dan weer boven de golven zal verrijzen. Leuk voor een boeiend stripverhaal. Maar dat is alleen denkbaar, wanneer een kosmische ramp gebeurt - dus niet door middel van de krachten in de aarde zonder meer en zeker niet op korte termijn. Maar ja, de inslag van een meteor met een heel grote massa zou dit mogelijk kunnen maken. Waarschijnlijk is het echter niet.

De mensen, die een dergelijke ramp in de nabije toekomst voorzien, denken echter niet aan meteoren. Zij denken eerder aan een enorme aardbeving, waarbij zij uitgaan van de stelling, dat alle aardschotsen drijven op een zee van magma. Maar dit is feitelijk en bewezen onwaar. Er is een groot aantal magma-haarden, dat wel. Maar geen zee. Eerder is er een laag slakachtig gesteente, waaronder zeer zware gesmolten gesteenten in stromen voorkomen. Daaronder een zeer dikke schaal van voornamelijk metaalslakken, daaronder een laag actieve materialen en daaronder een beperkte kern van plasma.

Erg waarschijnlijk is ook dit dus niet. Anderen stellen een soort ondergang door het kantelen van de aardas. Dat zou kunnen. Maar ook hiervoor is weer een externe aanleiding nodig, b.v. de explosie van de een of andere planeet, een verstoring van de planeetbanen in het stelsel e.d. Zover ik het kan overzien, is de enige planeet, die in de komende tijd ooit zou kunnen exploderen, de aarde zelf. Maar dan moeten de mensen zelf de aanleiding hiertoe geven. En wanneer dat gebeurt, zal de aarde niet meer van afstand behoeven te veranderen. Volgens mij zit dit er niet in.

Er zullen natuurlijk in de komende 100 jaren wel grote natuurrampen komen, grote aardbevingen e.d. Maar geen ondergang van de wereld, of zelfs maar de mensheid als geheel door natuurlijke oorzaken. Daarvoor bestaan geen aanduidingen, laat staan in die richting wijzende gebeurtenissen.

Blijft over de stelling, dat mannetjes uit de ruimte de mensheid zullen vernietigen, of de aarde op zullen blazen. Massale landingen van vliegende schotels, ruimteoorlog e.d. spelen in dergelijke ondergangsverhalen meestal een voorname rol.

Maar waarom zouden die groene mannetjes in hun schotels dit doen? De mensen beheersen de ruimtevaart niet voldoende om voor hen een dreiging te vormen, de aarde ligt in een uithoek van de kosmos en heeft weinig of geen strategische waarden. Dergelijke verhalen zijn dermate onwaarschijnlijk, dat zij, mede omdat er geen bewijs te brengen is voor het bestaan van de wezens in de ruimte, maar beter over gezwegen zal worden.

Een andere, meer geliefde stelling is, dat de mensen zichzelf bijna ten onder gericht zullen hebben, wanneer zij gered worden door de edele wezens uit de ruimte. Je hoort dergelijke verhalen vaak van mensen, die kennelijk denken: de ondergang van de mensheid is kennelijk nabij en dient voorkomen te worden, maar wijzelf zijn daartoe niet in staat.

Stel, dat ruimtevaarders op aarde zouden landen. Hoe zouden zij de mensheid op korte termijn moeten veranderen? Dit is niet denkbaar, tenzij zij die aarde eenvoudig zouden vernietigen. Dit echter, zoals reeds gesteld, zou voor hen nutteloos zijn, daar de mensheid in haar huidig stadium geen bedreiging vormt. Wat overblijft is de kans, dat enkele zendingen uit de ruimte trachten de mensheid te bekeren.

Maar ja, zendelingen verkondigen gemeenlijk een leer, die hoog en edel is. Maar wordt die leer éénmaal aanvaard, dan gaan de mensen onmiddellijk op zoek naar een voor hen meer passende interpretatie van de leer en deze is daarna niet meer hoog of edel, maar wordt vergelijkbaar met alle godsdiensten, die reeds nu op aarde bestaan.

Al dergelijke verhalen en stellingen beschouwende moet ik dan ook wel tot de konklusie komen, dat een snel einde van de mensheid, van de aarde, of een komst van het Koninkrijk op aarde niet bepaald waarschijnlijk is.

Wat is dan wel waarschijnlijk? Ik geloof wel in het Koninkrijk van God, maar ben ouderwets genoeg om te geloven dat dit "in Ulieden" ligt. Eerder verwacht ik dat de mensheid, gedreven door vele spanningen, zelf gaat zoeken naar een nieuw evenwicht.

Dat evenwicht zal economisch gevonden moeten worden, het zal politiek bereikt moeten worden en vooral intermenselijk moeten ontstaan. Ik heb het gevoel, dat langzaam maar zeker de mensen zich meer en meer van hun menselijke waardigheid bewust worden in deze dagen.

Zowel in andere, z.g. derde landen als bij u. De mensen van de derde landen zijn daarbij mogelijk niet zo sentimenteel als de mensen bij u, die beweren omentwille van het heilige principe tegen een ieder het vermanende vingertje op te steken — tenzij het gaat om discriminatie tegen vreemdelingen in eigen land, want dat is alleen het werk van rowdies en heeft niets met mensenrechten en menswaardigheid te maken.

Ik meen, dat steeds meer mensen gaan beseffen, dat zij iets kunnen presteren, dat zij iets waard zijn. Tot op heden komt dit op vreemde wijzen tot uiting, dat is waar. Zoals bij gastarbeiders, die hier luidruchtig voor hun al dan niet vermeende rechten demonstreren, maar thuis geen mond open durven doen.

Of landen, die geen westerse beschaving of techniek kennen en toch brutaal genoeg zijn, om uw welwillende bemoeizucht en zelfs uw producten af te wijzen, omdat zij menen het beter zelf te kunnen doen. En dat, terwijl u natuurlijk goed beseft, dat dit wel fout moet gaan. Of niet?

Toch stel ik dat, waar je ook leeft, het ogenblik, waarop je jezelf als gelijk - niet minder of meer - dan een medemens leert beschouwen, er iets verandert op aarde, zeker wanneer je niet meer bereid bent, onrecht t.a.v. jezelf of anderen verder nog te dulden. Daarmede komt de mensheid al een grote stap verder, dat is zeker. En dit zien wij op het ogenblik meer en meer gebeuren.

Sommige groepen, die zo denken, komen nog tot een onjuist en vaak te gewelddadig optreden. Maar zolang zij niet vastlopen in eigen idealisme en de werkelijkheid uit het oog verliezen. dragen zij veel bij tot de ontwikkelingen in de mensheid.

Dergelijke groepen en hun aanhangers zijn in ieder geval bezig de maatschappij, de mensen, iets duidelijk te maken. Je kunt natuurlijk door middel van moord en afpersing anderen niet van de juistheid van je denkwijzen overtuigen.

Op het ogenblik, dat dergelijke groepen echter misstanden aantasten, waaronder velen lijden, zijn zij in de ogen van een meerderheid niet meer de schurken, maar de helden. Indien de brigata rosso dit zou beseffen, zou zij zeker een heel andere betekenis en invloed kunnen verkrijgen, dan zij nu bezit. Dit geldt trouwens ook voor andere, soortgelijke groepen.

Het gaat er om, duidelijk kenbaar te vechten voor de rechten van anderen en niet alleen met woorden, maar metterdaad en op praktische wijze. Ik zie juist dit verschijnsel op de gehele wereld steeds meer optreden.

Vanuit mijn standpunt meen ik dan ook, een mentaliteitsverandering te moeten kostateren, die nog wel niet past bij de huidige structuren, maar groeit en zo groot zal worden, dat gehele gemeenschappen daarin grotendeels mee zullen gaan. En wanneer dit gebeurt, zullen ook de grote machten zich hierbij neer moeten leggen en zich aan moeten passen.

Voorbeeld: sociale bewogenheid staat bij velen voorop. Dacht u, dat zonder dit alle grote internationals en werkgevers zo bezorgd zouden zijn voor de sociale ontwikkelingen van hun werknemers? Mogelijk zouden zij het liever anders zien en doen, maar de heersende algemene opvattingen dwingen hen, met steeds meer besef voor sociale konsekwenties te reageren.

Ik zie een verandering van mentaliteit en voor mij komt het einde van vele nu nog heersende structuren in zicht. Maar dat betekent nog geen duizendjarig rijk of zo. Evenmin zie ik een overheersing door de godsdienst, omdat ik de ontkerkelijking overal hand over hand toe zie nemen en gelijktijdig het geloof bij zeer vele mensen toch dieper en bewuster zie beleven. Wat wil zeggen, dat de macht van het geloof als instantie wegvalt juist in een tijd, dat de beleving van het geloof in de mens zelf toeneemt. Structuren vallen weg, of blijven alleen nog bestaan als een kader, waarin de mens zich bewust uit.

Mijn konklusie t.a.v. de verhalen over het komende einde van de wereld luidt dan ook: De mensen die een wereldondergang in de nabije toekomst zeggen te verwachten zijn volgens mij mensen, die zich niet neer kunnen leggen bij het feit, dat de maatschappij, het denken van de mensheid en zelfs de geldende mores sterk veranderen.

Deze verandering is essentieel. Er komt een tijd, waarin alle mensen meer medemenselijk en gelijktijdig minder aan algemene regels gebonden zullen zijn. En deze belangrijke verandering, die eerder een bewustwording dan een ondergang van de mensheid betekent, zal alleen tot stand kunnen komen middels de problemen, tegenstellingen en moeilijkheden van deze tijd.

Ik ben er verder van overtuigd, dat niet meer dan 500 jaren nodig zullen zijn om deze verandering in de mensheid te voltooien. De aarde zal dan nog steeds bestaan, bewoond door de zelfde mensheid en niet door uitverkorenen of supermensen, met dezelfde mogelijkheden om te produceren en dezelfde moeilijkheden, die u ook nu reeds beleeft. Maar wel een wereld die rationeler en vooral menselijker zal reageren op alles, dan u zich nu kunt voorstellen.

De wereld gaat niet ten onder, de wereld wordt herboren. Hebt u commentaar?

x Zijn krachten van buitenaf, die helpen dit alles te stimuleren?

- Zeker. Wezens, die niet op deze planeet geboren zijn, werken hieraan mee, sferen, waarin men medewerking verleent. Het verborgen priesterrijk werkt hieraan mede, zo goed als de Witte Broederschap. Alles invloeden, die niet zuiver en stoffelijk mens zijn en toch trachten de ontwikkelingen zo goed mogelijk te entameren.

Maar vergis u niet: deze invloeden zijn niet bepalend. De mensheid zal het zelf bereiken, ook al zal zij zich van vele zaken eerder en beter bewust kunnen worden, dank zij de boodschappen, inspiraties enz., die ontvangen worden vanuit geestelijke of niet menselijke sferen.

En hiermede kom ik aan het einde van mijn bijdrage. Wanneer u, vrienden, dus weer eens van iemand hoort, dat de ondergang van de wereld nabij is, weet u dus, hoe u daar ook nog over kunt denken.

Goeden avond.

(bekort)

-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Esoterie. Altijd weer een moeilijk onderwerp. De mens denkt daarover nogal verschillend. Eens vroeg een leerling aan een filosoof: waar is de waarheid? De meester antwoordde: Dat weet ik niet. Maar wat ik waar noem, vind ik in mijzelf en wat anderen waar noemen, vinden zij in zich of elders. Maar niemand van ons weet, waar de waarheid werkelijk is.

Wanneer je het over esoterie hebt, spreek je in feite over de dingen, die in jezelf leven.

Dan ben je bezig met de krachten, die in jezelf bestaan, of waaraan je gelooft. Ieder beeldt dit voor zich op eigen wijze uit. Voor mijzelve sprekende zou ik o.m. kunnen zeggen:

De kosmos is een bronzen gong, eens beroerd en zinderend nog van een geluid, dat eens zal sterven. Diep in mij beerft mijn wezen trilling na trilling en klank na klank, geeft daaraan vorm, geeft het gestalte en weet dan: dit is de gong, die ik mijn leven dank.

Is dit waar? Ik weet het niet. Wanneer de mensen komen en spreken van hemelen en hemelrijk, denk ik altijd weer: och, arme zielen, wat zullen jullie beteuterd kijken, wanneer jullie doedgaan.

En wanneer ik de mensen hoor spreken over hel en ondergang, zo mompel ik in mij: och, dwazen, wat weten jullie van de poorten van het duister, waardoorgaande je een gedwongen inkeer zult beleven, om dan weer tot het licht te gaan?

Jullie koesteren zoveel illusies over heden en toekomst, over dood, god en alle dingen, die je maar bedenken kunt. En toch is het bestaan zelf in feite zo eenvoudig:

Wanneer diep in je wezen iets leeft en je weet, dat dit goed is, dat het zo en niet anders zou moeten zijn, waarom doe je het dan niet? Tenzij je natuurlijk vreest anderen daarmede pijn te doen en voelt, dat je dit voor jezelf niet aanvaarden kunt.

Wanneer je diep in jezelf voelt, dat iets niet juist is, waarom zou je het dan doen, je er mee bezig houden, alleen omdat anderen het zeggen? Waarom zou je 't slachtoffer worden van wat anderen denken?

Diep in jezelf draag je mogelijk de waarheid, mogelijk ook niet. Wie zal dit nu onder u met zekerheid kunnen zeggen? Maar diep in jezelf heb je in ieder geval het enige, wat altijd zal blijven leven, de enige werkelijkheid, waarin en waaruit je steeds bestaat.

Je kunt natuurlijk alles fraai omschrijven. Er zijn duizenden boeken volgeschreven met de geheimen van het ik, zelfs onder de naam van Hermes Trismegistos is 'n boek geschreven, waarin te lezen staat, dat de mens een drievoud van bestaan is en toch één, een ik, dat zichzelf splitst en weer zichzelf zoekt, levende in sferen en op de werelden, ademende in hogere sferen en soms mogelijk stijgende tot in een eeuwigheid, om dan toch weer zichzelf te zijn, herleid tot eenheid.

En wie deze uitspraken begrijpt, mag ze mij nu verklaren. Waarom moet het altijd zo moeilijk zijn? Wanneer ik mij bezighoud met de zaken, die anderen esoterie noemen, dan word ik door hen steeds weer overstelpd met vreemde woorden, dan word ik begraven onder een plechtstatigheid, die de laatste vonk van een glimlach in mijn ziel dreigt te doven. Is leven dan een zo zware taak?

Zijn wij dan gedwongen, gedoemd zelfs, om eeuwig als in een soort tantaluskwelling, te schaven en te schuren aan dat, wat God geschapen heeft, opdat het volmaakt zal zijn?

Zijn wij dan beter dan god, weten wij het zoveel beter?, of kunnen wij eerder niet aanvaarden, wat wij weten zelf te zijn?

Esoterie begint voor mij allereerst bij het bewust aanvaarden, wat je werkelijk en innerlijk bent. Iets, waar heel wat mensen het niet mee eens schijnen te zijn, want op een dergelijke verklaring reageren zij altijd weer: je moet naar je roeping zien, je taak volbrengen.

Maar wie roept mij dan? Is het de buurman, mijn onderbewustzijn, een stem van God? Ik weet het werkelijk niet. Wat roept mij? Wat vormt mijn roeping dan, door die stem niet eens omschreven? Wat is die taak, waarvan men steeds meer spreekt?

O, volgens hen natuurlijk leiding aan je medemensen geven en nederig op de borst slaan, omdat je zo groot en goed geworden bent?

Diep in mij erkent mijn ik, dat dat maar dwaasheid is. En dan die taak. Want wat is een taak?, gegeven opdracht, gegeven bezigheid? Wie heeft dan mij een taak gegeven? Het leven, ja, dat werd mij gegeven. Is dan te leven mijn ware taak en dit alleen?

Over dit alles kun je lang nadenken. En wanneer je dan hoort, hoe de mens in zichzelf alle chemicaliën van de kosmos tegesamen moet smelten tot het levende goud en de steen der wijzen, zo denk ik: Zo industrieel ben ik ook niet aangelegd. Dus waarom zou ik mij zo druk maken om iets in mijzelf te scheppen, dat er of reeds is, dan wel nooit zal kunnen zijn?

Mijn steen der wijzen is de eenvoud, waarbij ik alles terzijde pleeg te stellen, dat niet werkelijk behoort tot dat, wat ik gevoel te zijn.

Mijn God is mij een beeld van licht, van werkelijkheid, van leven, waarmee ik mij verbonden gevoel en niet een vreemd afstandelijk wezen, dat anderen mij prediken en uittekenen. Die God is niet een doel, waar ik naar streef, maar eer de kracht, waaruit ik leef, waardoor ik mijzelf beseft en ben dat, wat ik ben, doe dat, wat ik doe.

Wanneer ik, lieve vrienden, denk aan al die zware woorden over opgaan langs het pad, het wel bestijgen van de treden, tot je wordt opgenomen in het zwijgen, dat Nirwana heet, dan denk ik: wanneer ik dat vreemde woord vergeet, hoe kom ik ooit dan nog terecht, dáár, waar ik volgens u moet zijn?

Het is zo een vreemde taal, zo wonderlijk verwrongen in beeld en ideaal. Het lijkt mij een eeuwig liefdeslied, door een engelse beatband ritmisch juist en onverstaanbaar voorgezongen. Het zegt mij niets.

Het kan wel zijn, dat u die kracht beroert, dat u die weg wilt gaan. Dat is uw recht. U moogt uw eigen wegen gaan. Maar kun je niet gewoon tevreden zijn met eerst jezelf te zijn en het aanvaarden van het bestaan, dat je nu beseft, dat er nu is?

Misschien ben ik te simpel, te eenvoudig. Maar als een boer mij zeggen zou: ik zoek het hoog. Zie ik bereid mij voor op het gewas, dat groeien zal, hier, over negen jaar, zo vraag ik mij toch af, hoe hij dan eten wil, waarvan hij leven wil in al die tussentijd.

Als er geen gewas komt, niets bereikt wordt, niets beleefd, wat helpt het je dan, wanneer je een mooi plan hebt voor over honderd of duizend jaar, of voor een andere wereld, waarin God je evenzeer het leven geeft?

Je bent vandaag, je leeft vandaag. Waarom dan niet jezelf zijn in de omstandigheden, zoals die vandaag bestaan? Het heeft geen zin, je illusies te maken. Ik geloof niet, dat illusies ooit esoterie kunnen zijn, of daartoe kunnen voeren. Een droom van verhevenheid heeft al heel wat mensen ten val gebracht. Een droom van minderwaardigheid heeft al heel wat mensen zó geketend, zó gekneveld, dat zij nooit dat, wat zij waren, konden uiten en zichzelf waar hebben kunnen maken.

In illusies geloof ik niet, wel in een gewoon jezelf zijn. Maar is er meer nodig voor ware esoterie? Wanneer ik diep in mijzelf weet, wie en wat ik ben en mijn wereld kan aanvaarden, moet ik mijzelf ook zijn. En jezelf zijn lijkt mij voor vele mensen nog het moeilijkste. In de geest is het nogal eenvoudig natuurlijk, want daar heb je gewoon geen kans meer om je anders voor te doen, dan je bent.

Maar om op aarde eerlijk toe te geven, wie en wat je bent, lijkt mij niet slechts lastig, maar bovendien in vele gevallen voor de mens zelfs riskant. Toch kun je altans metterdaad zoveel mogelijk zijn, wat je voelt, waarlijk te zijn.

Esoterie is toch ook een kwestie van waarmaken, wat er in je leeft en niet alleen maar een bouwen van edele theorieën, waaraan je in wezen toch niet kunt beantwoorden? Maar ja, de uiterlijkheden zijn langzaam aan gewoonte geworden en verbergen je werkelijke leven en belangstelling, als bij een pastoor, die de mis leest en zich ondertussen afvraagt, of de huishoudster het ontbijt wel op tijd klaar zal hebben, want hij moet nog uit vandaag.

Uiterlijke gewoonte, zoals het gebaar van de dominee, die op het punt staat zijn preek te beëindigen en de zegen des heren tracht uit te storten over zijn gelovigen, maar gelijktijdig op zijn horloge kijkt om te zien, of hij nu werkelijk al met goed fatsoen op kan houden. Want hij wil wel graag tijdig thuis zijn, omdat hij nog wat wilde lezen in een nieuwe vertaling van Verlaine.

U begrijpt misschien, wat ik hiermede bedoel: goed zijn is zo vaak een sleur, waarbij wij niet werkelijk betrokken zijn, een komedie, waaraan wij zo gewend zijn geraakt, dat wij niet eens meer beseffen, hoe wij nog anders zouden kunnen zijn. En wanneer die show, die gewoontegebaren, bepalend moeten zijn voor de edelheid en de innerlijke beschaving van een mens, kunt u die waarden van mij cadeau krijgen.

Laat ons maar eerlijk toegeven, wat wij zijn, zelfs wanneer een ander daarvan mogelijk denkt: dat deugt niet geheel. Je hebt menselijke dingen, natuurlijk. Maar wanneer je nu eenmaal van lekker eten houdt, moet je jezelf dit dan ontzeggen, omdat je meent, dat anderen alleen maar asketen vereren?

Dat zou toch dwaas zijn, nietwaar? Offers brengen moet je doen, wanneer dit voor jou innerlijk betekenis heeft en anders niet. Esoterie is voor mij vooral praktisch.

Hebt u wel eens nagedacht over de praktijk van de esoterie, wanneer u herhaalt: in mij is de kracht van God? Ik vind het schitterend, wanneer dit zo is. Maar laat er dan ook eens even iets van naar buiten komen. Als in uw de kracht van God is, zult u op zijn minst uw medemensen wat licht, een glimlach kunnen geven en mogelijk genezing of beter begrip voor zichzelf?

Trouwens: er staat geschreven, dat je je licht niet onder de korenmaat moet stellen. Vreemd, wanneer de mensen denken, dat zij een mentaal licht zijn, zetten zij hun licht overal, behalve onder de korenmaat. Maar zodra zij innerlijk tot zich zeggen, dat zij zich bewust worden van zichzelf en het goddelijke licht zetten zij er meer dan één korenmaat over. Want anders valt het op. Dwaasheid.

Maar ik moet oppassen, dat ik mijn betoog niet te taai maak. Een taai lezing over esoterie is nog erger dan een taai biefstuk, want die laatste kun je tenminste nog aan de hond geven...

Laten wij eens spreken over uw begrip van esoterie. Wat is dat? (Hetzelfde) Hetzelfde? Hoe is dat mogelijk. Ik ben anders dan u, wij allen zijn anders, kennen een ander leven, een ander denken, andere achtergronden. Wanneer het om de kern van de zaak gaat, is er natuurlijk maar één waarheid en zullen wij tot gelijke inzichten komen. Maar voor het zover is, blijven er verschillen. Wees uzelf maar en probeer ook anderen de kans te geven, zichzelf te zijn en op hun eigen wijze te leven en te denken.

Ik ken niets zieligers dan mensen, die voortdurend proberen hun medemensen door te zagen over gods genade, tot God in zijn genade een eind aan hun gezaag maakt.

Wat die mensen doen, is zinloos. Laat ons het anders doen. Wanneer u nu gelooft, dat God en Diens licht ook in u wonen - niet dat het nodig is, u doet maar - zoudt u toch wel wat licht in uzelf moeten dragen ook, nietwaar?

Laat ons proberen, dit licht van ons wezen ook te laten uitgaan. Zeg het tegen jezelf - wanneer je dit echt gelooft. Zeg: ik ben licht, er gaat licht van mij uit. Rond mij is een straling van licht. De gehele aura, die ik heb, is doordeesemd van licht, van God. En probeer dit dan ook te voelen. Diep in jezelf.

Straal uit, wat je gelooft te zijn. En wanneer je in God gelooft, moet je ook beseffen, dat alles, wat van je uitgaat, sterker is, lichtender is dan alles, wat je je maar voor kunt stellen. Stel het je niet al te plastisch voort, maar probeer je innerlijk licht van je uit te laten gaan, tot je leeft in een lichtende wereld. Koester je in het licht, dat in je is en straal het uit in de wereld.

Heerst er rond je een emotionele koude als van een winter, straal dit licht uit en maak er een lente van. Preek niet tegen anderen. Wanneer zij zeggen of voelen geen licht in zich te dragen, deel je licht met hen.

Besef steeds weer: alles, wat waarlijk belangrijk is, is het licht, dat ik in mij draag, het licht, dat ik wil delen met de gehele wereld, zoals ik die ken. Dan schep je harmonie.

Dat lijkt mij de betekenis te zijn van werkelijke esoterie. Niemand in het duister laten zitten, wanneer je zelf licht hebt, het licht in jezelf zoeken, tot je het duister kunt verdrijven.

Goeden avond.

Bekort.

-0-0-0-0-0-

T.U.A.

Op vrijdag 12 mei a.s. v n d t g e e n bijeenkomst plaats, dientengevolge zal op 19 mei g e e n Stem verschijnen.
red

-0-0-0-0-0-

- 594 -